

# OVER LEESKAAZEN

---

HET GEHEIM VAN MORIES BESJOER  
 geschreven door Anke de Vries  
 geïllustreerd door Dick van der Maat  
 uitgegeven door Lemniscaat, Rotterdam

## inhoud:

Gelukkig zijn niet alle mensen vol wantrouwen. Dat ondervindt Mories Besjoer, een Fransman, die in Den Haag het beroep van glazenwasser uitoefent. Terwijl hij aan het werk is, ziet hij hoe een inbreker een gillend ziek meisje tot zwijgen tracht te brengen. Hij snelt te hulp, belt de politie en... wordt zelf gearresteerd. Groot is de verslagenheid onder de kinderen van de Balistraat die regelmatig bij Mories thuiskomen. Ze kunnen geen van allen geloven dat hij werkelijk schuldig is.

Als het meisje verklaard heeft dat Mories niet de inbreker was, wordt hij direct vrijgelaten. Toch is er iets met Mories dat de kinderen niet begrijpen. Telkens als ze met hem willen praten over zijn leven in Frankrijk brengt hij het gesprek op een ander onderwerp. Heeft dat iets te maken met het bericht in een oude Franse krant die Brigitte bij toeval in Mories' huisje vond? En dat verhaal over die grote brand dat Mories vertelde, had dat er iets mee te maken? Maar veel tijd om te piekeren heeft ze niet, want de echte inbreker wordt ontdekt en de kinderen willen hem zelf ontmaskeren. Ze beseffen nauwelijks dat ze zich in grote gevaren begeven en het is meer geluk (en hulp van Mories) dan wijsheid dat alles toch nog goed afloopt.

## wat je kunt doen:

1. Om voor te lezen is hoofdstuk 7 wel geschikt. Alle belangrijke personen uit het verhaal komen er in voor. Je moet wel even vertellen wat er in de eerste zes hoofdstukken gebeurd is.
2. "Ze kunnen me tien keer vertellen dat-ie het niet gedaan heeft", zegt mevrouw Tiggelaar,

"ik zeg altijd maar: geen rook zonder vuur".  
 Veel mensen zullen het met mevrouw Tiggelaar eens zijn. Wat vind jij, heeft ze gelijk of ongelijk?

3. Misschien heeft Mories er helemaal niet bij nagedacht dat hij wel eens in moeilijkheden zou kunnen komen toen hij het raam openschoof om het meisje te helpen. Wat moet je nu doen als je ziet dat er hulp nodig is, maar je weet ook dat je zelf daardoor in moeilijkheden kunt komen? Je zou er in de klas eens met z'n allen over kunnen praten.
4. Mories is natuurlijk uitvoerig verhoord op het politiebureau. Hoe dat gegaan is, zou je kunnen spelen. Er kunnen in meedoen: Mories, een rechercheur, een agent en enkele getuigen. Lees blz. 37 maar eens.
5. Als Brigitte de oude Franse krant ontdekt met daarin de foto van Mories en een paar woorden die ze begrijpt, mort en feu (dood - vuur) gaat ze allerlei erge dingen vermoeden. Ze wordt eigenlijk een beetje wantrouwig. Zoiets mag natuurlijk niet onder vrienden. Wat zou Brigitte moeten doen om dat probleem op te lossen?
6. De kinderen komen graag bij Mories omdat het er altijd gezellig is en je er dingen kunt doen en bepraten wat ergens anders gewoon niet kan. Heb je dat ook, dat je je ergens anders meer thuis voelt dan in je eigen huis? En heb je je wel eens afgevraagd waar dat aan ligt? Of vind je thuis alles wat je nodig hebt?

## DE GRIEZELGOLF

geschreven door Henk van Kerkwijk  
geïllustreerd door Carl Hollander  
uitgegeven door Ploegsma, Amsterdam

### inhoud:

Het plein voor het Centraal Station in Amsterdam wordt geteisterd door een spreeuwenplaag. Iedereen en alles wordt ondergepoept. Er is een beloning uitgelooft voor wie de spreeuwen wegekrijgt. En aangezien Peters moeder uitvindster is en het geld best kan gebruiken om de woonboot op te knappen, gaat ze aan de slag. En inderdaad, het lukt haar een middel te vinden om aan de overlast een eind te maken.

f35.000,- is de beloning, maar groot is de teleurstelling als de afrekening komt. Ze krijgt maar een zevende deel want de directeur heeft alle onkosten van het totaalbedrag afgetrokken. Zonder veel te zeggen trekt ze zich in haar werkplaats terug en begint te werken aan een uitvinding waarmee ze wraak wil nemen. Ook iets met geluid maar dan zo dat de vogels niet weggejaagd, maar juist aangetrokken worden. Als het apparaat eenmaal werkt, is het resultaat verbijsterend.

Tot ver over de grenzen zijn de vogels van slag af en in de buurt van de boot vliegen duizenden vogels rond. Maar met de vogels is ook een vreemd monster nabijgelokt. 's Avonds maakt het de buurt onveilig door mensen aan te vallen. Zo is 't er en zo is 't weer weg. Het lijkt op een man met een zwarte cape maar het is..... Dracula. Bijna wordt Peter het slachtoffer. Gelukkig komt alles tenslotte in orde: de vogelplaag, het monster en het geld. En Peter krijgt eindelijk een tramabonnement. Waarom dat zo belangrijk is? Dat krijg je gauw genoeg in de gaten als je het boek leest.

wat je kunt doen:

1. Natuurlijk lezen. Er zijn zestien niet zulke erg lange hoofdstukken. Je zou dus zestien dagen lang elke dag door iemand anders een hoofdstuk kunnen laten voorbereiden en voorlezen.
2. In dit boek kun je de binnenstad van Amsterdam duidelijk herkennen. Er zijn meer schrijvers die hun verhaal op duidelijk herkenbare plaatsen laten spelen. Vind je dat een voor- of een nadeel? Waarom?
3. Peter woont op een woonboot. Waarschijnlijk woon jij in een gewoon huis aan de wal. Zou je met Peter willen ruilen?
4. Als Peter zijn vriendinnetje Irma aan zijn moeder voorstelt zegt die: Ik heet Mies. Peter vindt het maar niets dat zijn moeder zich bij haar voornaam laat noemen. Sommige volwassenen vinden het best als je ze met hun voornaam aanspreekt, ook op scholen gebeurt dat wel. Hoe denken ze er bij jou in de klas over?
5. Je verwacht f35.000,- te krijgen maar uiteindelijk ontvang je maar f5000,-. Je bent te goed van vertrouwen geweest. Hoe je op zo'n bericht reageert, hangt een beetje van je karakter af. Probeer het eens op verschillende manieren te spelen met in de hoofdrollen moeder en Peter.
6. Krankjorum heet de woonboot. In het woordenboek staat achter dat woord: gek, krankzinnig (volkstaal). In onze taal zijn nog massa's van zulke woorden. Ken je er een paar?
7. Peter is erg klein voor zijn leeftijd en dat vindt hij vervelend. Heb je er wel eens over nagedacht wat het betekent om erg klein te zijn. Misschien is er in de klas wel iemand die uit eigen ervaring erover kan vertellen.

1. Hoe zit het met de gezinsrelaties in dit boek ?  
Total Loss - papa Paul / mamma Astrid  
Katja - ouders  
Herman - Leggo  
Leggo - Lola...  
Als je kon kiezen, naar wie zou je voorkeur uit-  
gaan ?
2. Wat vind je van ouders zoals die van Total Loss,  
die hun zoon zomaar "in de steek laten" ?  
Ken je mensen zoals mamma Astrid en pappa Paul ?  
Wat vind je van hen ?
3. "Die zijn beter dood dan levend", zegt Leggo. Over  
wie heeft Leggo het daar ? Wat vind je van die  
uitspraak ?
4. Waarom wordt Leggo afgewezen ?

De boom in :

1. Zoek de betekenis van de naam 'Total Loss' op.
2. In het fragment (blz. 119-121) voelt Total Loss zich in het begin en op het einde Total Loss. Waarom ?  
Zijn er nog andere momenten in het verhaal waar dat gevoel hem overvalt ?  
Welke andere personages hebben met dat gevoel wel eens te kampen ? Heb jij dat ook wel eens ?
3. Terwijl hij in de boom zat, streek Total Loss met zijn hand over de boomschors, met zijn vingers tekende hij de groeven na. (blz. 120)  
Dit gebaar komt verscheidene malen in het boek voor. Waar? Welk effect heeft het ?
4. Waarvoor voert Total Loss hier actie ? Waarvoor of voor wie wordt er in dit boek nog zoal gedemonstreerd ? Wat vind je van dergelijke acties ?  
Voor welke zou je meedoen ? Zijn er andere die je zou organiseren ?

3.3 Opdrachten die bij het boek aansluiten :

1. Toon aan dat Katja en Total Loss allebei exponenten zijn van hun milieu.
2. Wie zou je het liefst zijn, Katja of Total Loss ?
3. Zou je graag Herman als onderwijzer hebben ?
4. Wat vind je van Katja's vader ?
5. Wat vind je van ouders zoals die van Total Loss ?
6. Ken je iemand als Edgar ? Hoe denk je erover ? Hoe voel je je ertegenover ? Waarom heeft Edgar het voor het zeggen in zijn groep ?  
Wat vind je van de manier waarop Herman Edgar aanpakt ?  
Wat vind je van de manier waarop Helena het doet ?  
Hoe zou jij hem op zijn nummer zetten ?
7. Zou jij ook oudere mensen gaan helpen ? Wat zouden je ouders ervan vinden ?
8. Waarom voelen de kinderen zich zo goed thuis bij Lola ?  
Hoe zit het bij jou thuis ?
9. Van wie krijgt Total Loss het meest levensfilosofie mee ?
10. Waardoor verandert Total Loss' houding tegenover Helena ?
11. Met welke bedoeling probeert Katja's moeder haar dochter van allerlei zaken weg te houden ?
12. Katja haalt in haar gesprekken veel voorbeelden uit films... (O.a. blz. 91)  
Geeft film dan een juiste kijk op de realiteit ?
13. Heeft Katja reden om te denken dat ze in het nauw wordt gedreven ? (blz. 126)
14. Waarom begint Total Loss plots te huilen ? (blz. 87-90)
15. Waarom zegt Herman "Deed het erg pijn ?" (blz. 84)  
Zijn er nog dergelijke passages ?
16. Wat zou de inhoud van het gesprek tussen Katja's ouders en Lola geweest zijn ? (blz. 137)

17. Schrijf het levensverhaal van Katja aan de hand van verzamelde gegevens.
18. Schrijf een smartlap die haar 'dramatische situatie' in de verf zet.
19. Vertel het verhaal na aan de hand van de platen.
20. ( bij tekeningen waarvan het tekstballonnetje niet ingevuld is)  
Welke zin uit de tekst past volgens jou in de ballonnetjes ?
21. ( bij presentering van tekeningen aan kinderen die het boek niet gelezen hebben)  
Wat verwacht je van het boek ?
22. Wat vind je van het uitzicht van het boek ?
23. Wat weet je nu over de schrijfster ?

Sommige van deze opdrachten zijn eerder geschikt voor een klasgesprek, andere lenen zich voor individuele taken.

De confrontatie met Miep Diekmann zelf bleek erg geslaagd.

Belangrijk leek mij dit :

- Een schrijver/schrijfster moet schrijven over wat er écht in kinderen grotemensenhoofden omgaat, zodat de lezer er ook écht wat aan heeft.

- LEZEN IS LEKKER !